

Tutulduk Sevdaya

ŞİİRLER

Ali Kaylı (Budak Ali)

Tutulduk Sevdaya

Alev Yayınları

DİVANYOLU CAD. No 54
ERÇEVİK İŞHANI 102
34110 EMINÖNÜ

TEL/FAKS:+90.(0)212.519 56 35
www.alevyayinlari.com

TUTULDUK SEVDAYA

ALİ KAYKI (BUDAK ALİ)

NİSAN 2007

ISBN 978-975-335-059-4

HAZIRLIK: Alev Yayınları
KAPAK RESMİ: Kılavuz Bakır, Hacıbektaş
BASKI: Mart Matbaacılık Ltd. Şti.
Nurtepe, Ceylan Sok No: 24
Kağıthane, İstanbul
0212.321 23 00

Canımda canım,
gözünün yaşı ile ağladığım,
mutluluğunda güldüğüm,
karanlığıma ışık,
bilemediklerime akıl olup
görünmezi gösteren gözüm
ve uçsuz bucaksız bağımın
nadide gülü
Rumeli Erenlerinin Melikesi
Sultan Ana'ma
her dem Aşk-ı Muhabbetim ile...

Önsöz

Sınır Tanımayan Sevdanın ve Muhabbetin
Ozanı Olmak

ALİ KAYKI 1963 yılı Edirne'ye bağlı Meriç ilçesi doğumlu ve 1980 yılından beri Almanya'da yaşamakta. Annesi ve babasının işçi olarak bulunduğu Almanya'ya kendi söylemiyle, "daha çok da anne-babasının ısrarlarıyla, lise öğrenimini bitirdikten sonra daha iyi koşullarda yüksek öğrenim görmek için" gelmişse de Almanya'daki yabancı işçiler çevresinin olumsuz koşulları onu okumaya değil, işçi olmaya zorlamıştır. 1986 yılından beri, yaşadığı bölgedeki Volkswagen fabrikasında ve uzun zamandır aynı fabrikanın motor bölümünde büyük sanayi makineleri denetçisi olarak çalışmaktadır.

Demir ve çelikten dev makine ve motorlar ortamında bir denge oluşup, katı mekanik gürültü yumuşayarak Kaykının kafasında, genelde şiire özelde ise deyişe-nefese nasıl dönüştüğünü anlamak kolay değil. O şiirlerinin büyük çoğunluğunu, bu demir ve çelik ortamındaki -özellikle geceleri- yalnızlığında yazıyordu. Bana okumam için gönderdiği

şirlerini hemen hepsinin sonunda “İşyeri, günün tarihi ve saat: 02, 03, 04... vs.” bulunuyordu. İlk bakışta bir ağır işçi- emekçi olarak; yıllardır emeği sömürülerek üretilen dev sanayi makine motorlarıyla bütünleşip, onların artık emeğiyle insanın hizmetine sokuluşunu; yok pahasına satın alınan emeğine karşılık hiçbiri üzerinde hak iddia edememesini; kapitalist burjuvazi/proletarya (işçi sınıfı), emek/sermaye çelişmesini, kısacası işçi ve patronların uzlaşmaz çelişkili yaşamlarını işleyen şiirler beklenmez miydi Ali Kaykıcı candan? Onu bazılarının bir işçi ozan olarak görmek isteyip, suçlama girişiminde bulunacakları kuşkusuyla kendisinden, “Ali Kaykıcı'nın siyasi geçmişi ve inanç dünyasına geçişine ilişkin kısa bilgi” istemiştim. Şunları yazdı:

“Siyasi geçmişim; emeğin değer gördüğü, bütün insanların kardeş ve milliyetinin sadece insan olduğu, devletlerin ve sınırların olmadığı, barışın sevgi temelinde yaşandığı yani “rıza”nın asıl olduğu bir dünya düzeni savunucusu oldum hep ve halâ da öyleyim. İnanç dünyasından hiç kopmadım. Fakat çevremdeki arkadaşların yukarıdan bakışlarını engellemek için inancımı ve gereksiz polemiklere girmem için kendime sakladım. Her fırsatta dergâhlara gidip ziyaretlerimi yapardım. Zaten köyümüzde yirmiye yakın evliya türbesi ya da düşeceği bulunuyor, hatta kendi evimizde de vardı ve hizmetini babaannem yapardı...”

O dinsel inancını, siyasetine aykırı görmemiş, devrimciliği-sosyalizmi sadece dinsel ve diğer felsefi inançlara düşman gören anlayış tarafından suçlanarak hakarete uğramaması ve dışlanıp yalnızlığa itilmemesi için gizlemişti aslında. Arka planda, ailesinin iki kuşak önce Yunanistan'daki Kızıl Deli Sultan Dergahı yakınındaki Tekke köyünden gelmiş ve Kızıl Deli soyundan Bektaşî Babası hizmeti yapan bir Ocak olması dolayısıyla yoğun bir inanç kültürü içinde büyüüp yetişmiş biridir kendisi. Yukarıdaki cümlelerinden anlaşıldığı üzere, o günlerdeki ve şimdiki duruşu, savunduğu düşüncelerin Sosyalizm'in olduğu kadar, insanı birincil alan doğacı felsefeye sahip Alevilik inancının da toplumsal ve siyasal özünü oluşturduğu gerçeğinin bilincindedir. Kendine zorunlu gördüğü bu gizlenmenin kırılma noktası 1993 yılı olmuş. “Rumeli Erenlerinin Melikesi” diye sıfatlandığı, Seyit Ali Sultan'a (Kızıl Deli) bağlı Karar Baba Tekkesi'nde hizmet gören Sultan Ana ile karşılaşp tanışmasıyla sınır tanımayan bir sevda yürüyüşü başlar. Ali Kaykıcı, Budak Ali olmuştur; tutulduğu sevda dillerin, sözcüklere ve dizelere dökülüp ak kâğıtlar üzerine akar akar..

Kendisine el verip, dilini çözen ve onu “gövdesine budak yapan” Sultan Ana'sı ile tanışması ve ilişkilerini kısa olarak kendi cümleleriyle verelim:

“Sultan Ana ile ilk defa 1993 senesinde zahiren karşılaştık ve tanıştık. Bu öyle bir duygu ki; anlatmaya dil yetmiyor. Aslında ben onunla sanki Kalû Belâ'dan beri tanışıyordum... Türkiye'ye izine gittiğimizde Uzunköprü'de bizim evde karşılaştık. İkimizde birbirimizi gördüğümüz an sanki Tanrı'nın huzuruna varmışız gibi heyecanlandık ve niyazlaştıktan sonra dakikalarca birbirimize kenetlenmiş bir durumda ağladık.

Ertesi günü annem, ben ve O, birlikte evine gittik. Hemen odanın bir köşesinde çirağları uyardı ve ardından kendinden geçti. Olduğu yerde daireler çizerek semah döndü nefes söyledi ve benim hizama (önüme) geldiğinde durdu ve bana secde etti. Ben de ona secde ettim, niyazlaştık. Annem de şaşkın şaşkın bize bakıyordu... O gün akşamı yine hep birlikte eve dönmüştük. Akşam yemeğinden sonra sohbet ederken anneme ve babama dönerek kız ister gibi ‘Ali’yi bana verir misiniz?’ diye sordu. Bizimkiler de ‘eyvallah!’ deyince, bu soru- yanıt üç defa tekrarlandı. Ve böylece anne ve babadan rızalık alınmış oldu. Sonra bana döndü, ‘benim evladım, canıma canım, gövdeme budağım olur musun?’ dedi. Ben demek istediklerini tam olarak anlamadım, ama her yanımı sarmış olan o heyecan dalgası ile ‘hayır’ kelimesini bile unutmuştum...”

Sonra ona, ‘senin gibisini şimdiye kadar görmedim. Vücudunun bütün hücrelerini gezdim kanının bir damlasında bile karanlık yoktur’ deyince, kendinden geçmiş bulunan Kaykıcı'nın karşı çıkacak halimi var; Sultan Ana'nın budağı oluvermiş. Böyle başlayan bir tinsel ilişkiyle “sohbetler muhabbete, muhabbetleri sevdaya dönüşünce” ailesi içinde huzursuzluk baş gösterir; yasaklanmaya uğrar, ama kim dinler?

“Nemrut'un ateşine mancınkla atılmış Hz. İbrahim gibiydim, diyor, bir yanda sevdam, diğer yanda da çocuklarım ve ailem. İşyerinde gözlerimden süzülenler ile

yalvarışlarım nefeslere dönüşmeye başladı. Bu hal bir kaç ay böyle devam etti. Bir gün Ana'm, kendisiyle bir telefon görüşmemde bana 'işyerinde söylediğin o nefesleri yazsana' dedi. Ben şok olmuşum. O telefonda, sanki yanımdaymış ve bir parçamış gibi, beni bana benden iyi tarif etti. O andan sonra yazmaya başladım. Ne kadar yazmışım anımsamıyorum; yine gizli bir telefon görüşmesinde bu sefer de 'o yazdıklarını bana okur musun?' deyince halimi düşün işte!"

Budak Ali tapşırmasını (mahlasını) nasıl aldığına gelince, şunları anlatmıştı:

"Önceleri şiirlerimi yazarken aklıma esen, diğer bir deyim ile kendime yakıştırdığım çeşitli mahlaslar kullanıyordum. Bir gece rüyamda bana birileri adımın 'Budak Ali' olduğunu fısıldamıştı. Rüyanın etkisinden bir türlü kurtulamadım, ama ismi unutmuştum. O günlerde müthiş sıkıntıdaydım. Bu durumdan beni ancak O kurtarabilirdi. Hemen telefona sarıldım. Ben daha halimi arz edip söylemeden, O bana gördüğüm rüyayı anlatmaya başladı. Büyük şaşkınlık içinde 'benim adım ne?' diye soracak oldum. O sakince, rüyada söylenen ismi tekrarladi: o günden sonra *Budak Ali* olarak adak *Ali* olduğumu bilmiş oldum. Sevdamin ortasında acılar, yanmalar bitmedikçe yazmalar da bitmiyor Derviş Baba'm. Yazdıklarımı derleyip kitap yapmamı Ana'm benden isteyinceye kadar hiç mi hiç düşünmemiştim. Bu da zaten Hakk nasip ederse, O'nun aşkına olacak..."

Ve Budak Ali yazdığı şiirlerden titizlikle bir seçki hazırladı. "Yazdıkların senden sonra varolduğu sürece senin karşına çıkacak", diyordu;

"onun için en iyi yöntem yazarken çok dikkatli olmak. Yazdıklarımında gizli-açık anlamların nerelere varabileceğine büyük özen göstererek kelimeleri seçmeye çalışıyorum."

Dediği gibi yaptı; seçtiği şiirlerinden oluşturulan elinizdeki kitabı, 2006 yılı Temmuz ayının son gününde Hakk'a yürüyen Sultan Ana'sına –sevdasında yaptığı gibi– adamak da boynunun borcuydu.

Kendisine söz verdiğim için bana da Derviş Baba'sı olarak, bu yazıyı yazmak borç olmuştu. Dilerseniz kitaptan seçtiğim bir küçük şiir destesi üzerinde –çiçek ve tomurcuklarını tek tek koklayıp– düşünce ve yorumlarımızı yazarak borcumuzu ödeyelim:

ALİ CANDIR ALİ CANAN

Ozanımız Ali sevdalısıdır. Pek çoğunda adı geçtiği bir yana, O'nun üzerine çok sayıda deyişi bulunmaktadır."Ali'm" şiirinde Ali sevdası inancının doruğunda ve O'ndan ötesi yoktur. O "her şeyi bilen ve görendir; yücedir, esirgeyen ve bağışlayandır". Bazan onu çoğullastırır "erleri ve pirleri" olur, ama esasta "Şahi"dır Ali. Sonra "Çerağım, fitilim, nurumsun" der, "aşığın dertlerine derman" olmasını ister O'ndan. Sonunda "can içinde canı" olan "canan Ali" ile birleşip bütünleşir ve içsel "muhabbete" başlarlar.

"*Yetiş Ya Ali*"de, "efendim, sultanım cananım" diye Ali'yi yardıma çağırırken bir yandan da ona serzenişte bulunur. Huzuruna varıp yalvarıp yakarmasına rağmen; düzen bozulmuş, binlerce dert üst üste yığılmış, yiğitler tek tek düşmektedir, ama onların öcü alınmaz ve o sürdürür:

"Zalimde zulümler artar eksilmez
Mazlumdan feryatlar sana erişmez
Sabreden dervişler murada ermez
Tükendi sabırlar Sultanım Ali'm"

Zorbaya kızgındır Budak Ali, eğer "canımın canı cananım" dediği Ali'si de bir müstebit (zorba) ise ondan da hesap sorandır.

Bazen hey deli "*gönlüm*" diye seslenir Budak Ali ve "durgun sular kadar berrak olmasını" ister. Onu sevdalara salarak Leyla, Şirin, Aslı görür ve Mecnun, Ferhat ve Kerem olup kana kana aşkını sunar. Acıyı, gamı ve kederi bırakır ve uslandırır deli gönlünü.

Açarız goncada gülde sevdamız
Coşarız damlada onda deryayı

dese de Budak Ali, Sultan Ana'sından el alıp dili çözüldüğünden beri yalnızdır. Çevresi insanlarla doludur, siyasi, dinli dinsiz, inançlı inançsızlarla sarılmıştır. Ama o Ali'siyle, (Hacı Bektaş) Veli'siyle, (Kızıl) Deli'siyle baş başadır; hep tektir zahiri alemde ve yalnızlığını yaşar:

Budak Ali tuttum Sultan elinden
Dilimiz söylenir Rabbin dilinden
Şahım Kızıldeli Sultan neslinden
Alim Yar Yar Alim Dosttur Mihmanım

“*Sevdayız*” şiirinde teklüğünü çoklukla birleştirip herkesin dili olur ve insanı anlatır: “Gül goncasında açan sevdadır onlar. Damlada coşarak deryaya dönmüşlerse de öz canın içinde yanmaktan kurtulamamışlardır.”

“Evrenin güneşi de biziz; güneşte ve ayda şavkıyan ışık, hatta gökte parlayan yıldız da” der. Sonra fiziksel insan olur;

“Kimimiz dervıştır kendi halında
Kimisi kavgada emek uğrunda”

diyerek yaşamından evreleri anımsatır. Arkasından gül dalında diken olup, koklamasını bilmeyenleri acıttığını itiraf etmekten çekinmese de Budak hep “insanı seven”dir. Ama, “çiçeğin özü, ki arı da” olsa, her zaman aradığı insan. Çiçeğin özündeki baldan içeri olan ise kâmil insandır:

“Budak Ali’yim sevenim insanı
Aradım her zaman kâmil olanı
Çiçekte öz isem kovanda arı
Çiçeğin özünden baldan içreyiz”

Ozanımızın “*Yürüdük Sevdaya*” şiirindeki sevda yürüyüşü, zamanın ve sonsuzluğun arkasında bir yerde, ruhlar meclisinde, Hak Muhammed Ali-Bektaş Veli’ye ikrar verdiğinde başlamıştır:

“Kalû belâ’ da elesti bezminde
Duymayanlar duysun beli demişiz
Hak-Muhammed-Ali Bektaş Veli’ye
Peşinden gitmeye ikrar vermişiz”

Mekânsız, bedensiz ve varoluşun ötesinde üçlü birlikteliğin (vahdet halinin) bir parçasıyken sevdalanmıştır Budak’ımız. Onunkisi öyle bir sevdadır ki, “erenler yolunun dârına durmadan; arifler sözünün balına banmadan; özündeki gerçeğin (tanrısallığın) nârına yanmadan Hakikat Şehri’nde, kevser şarabı içmek” hiç olası mıdır? Değildir, çünkü kevser havuzunun başında İmam Ali vardır; O’na “yâr olmak”la ve Ali ile “can içinde canan” olunca ancak o şaraptan tadılır. Budak, tüm bu aşamaları geçerek kevseri içme hakkını kazanmış. Artık o Ali’siyle bütünleşmiş, ayrımsız-gayrısız Ali olmuştur; kendisi doldurup kendisi içecektir kevser şarabını. Sevdası onu “kesretin (çokluğun) içinde vuslata”, yani istediğine kavuşturmuş ve “gönlüne mahşeri” (kalabalığı) sığdırmıştır. Batini tasavvufun doruk noktalarında, manâ aleminde kanat çırpılmaktadır.

Sonra sonsuzluğun, zamansızlığın ötelere ve göklerden yere iner Budak Ali “*Bir Sevda Uğruna*”:

“Seçelim yolları gidelim artık
Gerçeğin sırrına erelim dedik
Mürşid-i Kâmil’e varalım artık
Bir sevda uğruna ölelim dedik”

diyerek nesnelliğe bürünür. Artık dünyadadır, ölümlerle zulümlerle, baykuşlarla, çiçeklerle yaşamak zorundadır. Çünkü ne umutlar biter, ne sevdalar insanı terk eder:

“Zulümler artsa da umutlar bitmez
Ölümler alsın da sevdalar gitmez
Baykuşlar konsa da çiçekler solmaz
Dikende gül olup açalım dedik”

ile de kalmaz. Aslı Ali'dir ya, kendisini erenler ağacının bir 'budağı' olarak gördüğünden deli gibi sevenlere sevdalıdır. Durulmuş, cisimleşmiştir artık, vatani Rumeli'deki Cem'lerde semah dönmek ister.

Hele bir "*Kimseler Sormadı*" şiirinde "dertleri sırtlayışı" vardır ki Budak Ali'nin, kavminin elinden çile çekmiş, zulme uğramış peygamberlerin, velilerin ve imamların hepsi kendisidir. Onların tüm dertlerini, acıların yüklenmiştir yüklenmesine, ne var ki onlara bu dertleri acıları da veren odur:

"Yusuf'u sattılar alanı oldum
Mısır'a götürüp salanı oldum
Kıtlığın kıranı talanı oldum
Kimseler sormadı halim nicedir"

Sanki evrenin sahibi de odur. Ancak sonsuzluğun sınırında Tanrıktan vazgeçip, Budak adını aldıktan sonra, "hakikat babına" girerek "Ali aslı"ndan olduğunu ilan edince "ardı ardınca zor günler" yaşamaya başlamıştır. Her ne makamda, kimin yerinde olursa olsun, "halini kimselerin sormadığından" yakınır durur.

SULTAN ANA'YA BÜYÜK ÖZLEM

Kendisinden el alınca dilinin çözüldüğü ve dilinden dökülenleri kâğıda çekmeye başladığı ve de 93'ten bu yana kendisini teslim ettiği, yani "gerdeksiz bir evlilikle gelin" gittiği "Rumeli Melikesi Sultan Ana"sını Hakk'a yolculuk edince, kavuşulması olanaksız "*Hasret*"e düşer. Bu hasret karşılıklıdır; aralarına aşılması olanaksız dağlar girmiştir artık. Budak Ali, "anam, anam!" diye çığırır durur "bülbülün güle feryadı gibi". Ah n'olur, anası gelse kendisi gitse de, yalvarıp yakararak tanrısal nurda birleşseler! O da yetmez, Tanrı nurunun parıltısı da ne ki? Yürüyüp birlikte güneşi tutmak, onu kaplamak ister:

"Allah'a yalvarsak nurundan olsak
Nur ışığı bize yeter mi anam
Yürüse birlikte güneşi tutsak
Gün ışığı bizi yakar mı anam"

Yakar mı yakmaz mı, deneyecektir. Mısır'ın Güneş Tanrısı Amon-Ra'ya ulaşmaktır ozanımızın dileği sanki. Ama Sultan Ana çoktan Tanrıya kavuşup onunla bütünleşmiş ve evrensel dönüşümünü tamamlamıştır; görünmezliğe çekilmiş bir Tanrıçadır şimdi. Artık Budak Ali ondan yardım dilemekte ve dertlerine çare aramaktadır. Bu kez Sultan Ana'sı, onun gözünde sanki antik Anadolu Tanrıçası Kybele'ye dönüşmüşçesine, bir an önce Attys ile sevişerek, hüzünlü sonbaharı sona erdirip ilkbaharda yeni ve mutlu bir yaşam doğurmasını talep ediyor:

"Budak'ın Ali'ne himmetin erse
Derdime çareler olur mu anam
Uzadı sonbahar ilkbahar gelse
Yeniden bir hayat doğar mı anam"

Ozanımız "*Umuda Çağrı*"sına çok karamsar başlar. Önüne yığılmış onca beladan kendisini kurtaracak dostu bekler. Bulanık bir düşü yaşıyordur. Gündüzü gecesi belli olmayan sevda uğruna yüreği yanmaktan alevli bir çerağa dönüşmüş ve küsmüş giderken bakışı bir mavi yıldızda takılır kalır. O, zamanın içindeki umuttur; o uzaklardaki gelecektir, öyleyse çareleri koşarak yarınlarda aramalıdır:

"Bakışım mavi bir yıldızda kaldı
Budak'ın zamanı umuda daldı
Bulduğum çareler yarınlar oldu
Uzaktır yollarım koşar giderim"

TURNALARLA SELAM GİDER, HABER GELİR

Ozanımızın Turnaya seslenişi ve onu simge olarak kullanılışı da kendine özgü "*Turnam*" şiirinde. Dosta, canana selam götürür, haber getirir turnalar ona. Bir selam için turna uçmuş, uzaklaşmış ve aşk odunda

yanmaktadır. “Ali Ali” sesiyle öten turnayı “dön gel” diye geri çağırır. “Kanatları lime lime de olsa, yaraları da sızılasa” ısrar eder. Onu yaşamsal sorunlarından, sıkıntılarında beri alma çabasıdır. Gerçekte turna, kendisinden çok uzaklarda bulunan Pir’idir ve ondan himmet diler. Son dörtlükten anlıyoruz ki, “dön gel turnam” çağırdığı Pir’i de, sevdalandığı, hasretini çektiği ve “yâr içinde yâri” olan Sultan Ana’sıdır:

“Budak Ali’ m sevdam sana
Dön gel turnam hasret koma
Yâr içinde yârdır Ana
Dön gel turnam dön gel turnam”

Bir de Turna ile, vardığı her yerde bulunan bir dosta selam göndermesi var altı kıtalık “Eğlenme Turnam” nefesinde. O’na dertlerini, sızıltılarını halini-ahvalini bildirmesini istemekte. Burada da bir simgedir Turna kuşu. Aracı olarak onunla halini arz ettiği “nazlı yâri” de yaratıcıdan başkası değildir. Onu birlikte devran sürmeğe çağırıyor. Ancak “sır içinde varolan sırrı bilme” çabası içindedir:

“Gel derim nazlı yâr devran sürelim
Bu yoldan giderek aşka erelim
Sır içinde sır var bunu bilelim
Eğlenme Turnam Pir’ imdir bekleyen”

Bu sır aslında ‘Velilik sırrı’dır. Kaygusuz Abdal *Pendname*’sinde “ariflerin-velileri gecesı Kadir, gündüzü de bayramdır. Zira onun arkadaşı Tanrı (Hakk) olur, Cebrail’in söylediğini neylesin?” derken bu sırrı açıklıyor işte. Daha da açmak gerekirse; Batını tasavvufta, yani Alevi inanç felsefesindeki ‘Tanrının arkadaşı/dostu’, yani ‘Veli’nin, dolayısıyla İmam Ali ile başlayan Velâyet makamının, Nübüvvet (Peygamberlik) makamıyla eşit olduğunu; daha da ileri giderek velilerin peygamberler gibi bir meleği (Cebraili) de aracı koymadıklarını vurguluyor. Alevi-Bektaşî inancının doruğundaki ozanımız, ama henüz o makama ulaşamadığından, Tanrı ile muhabbet için Cebraili simgeleyen aracı bir turnadan medet ummaktadır. Budak Ali aşk sarhoşluğu içinde, turnaya sakın “eğlenme” çabuk gel diye yalvarırken; “Şah’ını, Pir’ini ve Hünkâr’ını”, son dörtlükte de “Ali’yi” kendi adına Tanrıdan haber bekleyenler olarak zikredip –onların yüzü suyu hürmetine– arştan bir an önce dönmesi için onu ikna etmeye uğraşır:

“Budak Ali’ m ser hoş duman baştadır
Kırpiğin ok olmuş yayın kaştadır
Veli’ ye verilmiş mekân arştadır
Eğlenme Turnam Ali’ dir bekleyen”

İNANÇ TARİHİMİZİN GÜLLERİ

Alevi-Bektaşî şiirinde “çiçeklerin hası gül”; saflığı, güzelliği, kokusuyla insanın, inancın ve erdemin hasını simgeler. Türk Divan ve Klasik İran Şiirinde çokça işlenmiş Gül ve bülbül temasından çok farklıdır. Bülbülü yanında nadiren görürsünüz. Örneğin 15. yüzyılda yaşamış Hasan Dede’nin, inancına “dahleyleyen” (sataşan, kötüleyen) çağdaşı Sünni mutasavvıf Eşrefoğlu’na karşı (Halkı dahleylemek nemiz/Bilcümle vebal bizdedir) yazdığı nefesinin başında “Eşrefoğlu al haberi/Bahçe bizim gül bizdedir” derken, Alevilik inanç bahçesinin güllerle dolu olduğunu söylemekle kalmamış; altıncı dörtlükte “Hacı Bektaş dervişi olarak biz gerçek erenleriz, bu nedenle has bahçenin çiçeği-gülüyüz” vurgusunu yapmaktadır. Ama en belirgin örneği 17. yüzyıl Alevi ozanlarından Kul Nesimi’de görüyoruz. Nesimi’nin nefesi, bağlı bulunduğu Pir’i ve çevresini güller içinde betimleyen, temizliğini-paklığını vurgulayan bir şiirdir:

“Bu gün ben pirime vardım
Pirin cemali güldür gül
Oturmuş taht makamına
Taht-ı revanı güldür gül
Gül den terazi tutarlar
Gülü gül ile tartarlar

Gül alırlar gül satarlar
Çarşı pazarı güldür gül”

Budak Ali bu örnekten etkilenmiş görünmekle birlikte “*Her Yanımız Güldür Bizim*” nefesinde içerik ve söylem olarak onu çok aşmış ve çok daha evrensel boyut sergilemiştir. Ozanımızın çıkışı da Kul Nesimi’nin “gülü gül ile tartan, gül alıp gül satan Erenlerin çarşı-pazarından”, ama onun gibi çevresi güllerle donanmış bir bireye (pirine) indirgememiştir. Din ve inançlar tarihinde ikinci varoluşu (tufanı) simgeleyen pembeden kızıl açan güle geçip Tûr dağında parıldar. Arkasından maviden kar beyazına atlayarak Nuh Nebi’yi, Ali’yi, Musa’yi, İsa’yi ve Muhammed’i rengârenk güllerle simgeler:

“Pembe bakar Nuh Nebi’den
Kızıl kokar Yâr Ali’den
(...)

Tur dağına çıkmış parlar
(...)

Çarmıhta yeşerdi aktı
Başın eğdi mavi baktı
Ya Dost dedi Arşa çıktı
Her yanımız güldür bizim

Kardan beyaz olmuş açar
Ahmed’imin teni kokar
Hepsi ona hayran bakar
Her yanımız güldür bizim”

“Gül kokusu Muhammed’in teridir” der Pir Sultan, Budak Ali’ye göre de, Muhammed kardan beyaz güller veren gül ağacıdır ve:

“Gonca tutan dalları var
Muhabbetten balları var
Hal içinde halları var”dır.

Kerbela’da solan, dikenlerde kalan, yakılıp kül olan onun soyundan gelen ehlibeyt ve İmamlardır, onlar gül ağacı Muhammed’in goncalarıdır:

“Kimi Kerbelâ’da soldu
Kimi dikenlerde kaldı
Kimi yakıldı kül oldu
Her yanımız güldür bizim”

Arkasından büyük insanlık tarihine hizmet etmiş, tarihe mal olmuş diğer Alevi-Bektaşî güllerinin tek tek geçişini izliyoruz zaman kaygısına düşmeden; Hallac-ı Mansur, Seyyid Nesimi, Şeyh Bedreddin:

“Birin gördüm dâra çıktı
Birin derisi gitti
Biri Serez’de asıldı
Her yanımız güldür bizim”

Ozanımız, Rum Diyarı’nın yediveren gülü, “candan sevgili Hacı Bektaş’ı” ve onun “tomurcuğu Kızıldeli Sultan’ı” zikreder de; Toroslarda ceylan ardından koşan ve Pir’i Abdal Musa’ya kavuşan Kaygusuz Abdal’ı (Gaybi’yi) unuttur mu?

“Toroslar’da koşar ceylan
Ardıncadır Gaybi oğlan
Canan Abdal Musa Sultan
Heryanımız güldür bizim”

Budak Ali, Kazdağı'nda sarı sarı açmış koka Sarı Kız'ı, her yanımızı saran güllere katarak güller geçidini tamamlamış. Hepsini candan seven olarak, kendisi de insanlık hizmetine adanmış güller arasına girme çabasındadır. Bu güzel nefesler, deyişler, bu yürekten kopan inanç ve duygu seli şiirler güldestesiyle ilk adımı atmış bulunuyorsun sevgili dostum, Ali Baba'm! Kafana, yüreğine, diline ve ellerine sağlık.

İsmail Kaygusuz
Londra, 11 Mart 2007